

Cand.soc. i Politisk Kommunikation og Ledelse

På denne uddannelse får du et analytisk blik for de logikker, der er styrende i virksomheder og organisationer, der arbejder på tværs af den private, den frivillige og den offentlige sektor. Du lærer at identificere komplekse ledelsesproblemer samt at iagttage de magtformer og beslutningsprocesser, der udspiller sig i organisationer og i samfundet.

Fag og indhold

PKL giver blik for det politiske i organisatoriske og ledelsesmæssige praksisser. Det handler om at have blik for det strategiske mulighedsrum, få øje på anderledes muligheder end dem, der ligger lige for, og tage ansvar for at forfølge noget og ikke noget andet.

Hvorfor denne kernekompetence?

Tidligere opererede organisationer inden for en given ramme. Der var forskellige, rimeligt stabile spilleregler for forskellige typer af organisationer. Man vidste, hvor man stod som leder og hvad de grundlæggende mål var. I dag er de grundlæggende spilleregler konstant på spil. Det er ikke længere givet, hvad en medievirksomhed, en skole, et forsvar, et bibliotek, et universitet, eller et energiselskab er. Mens man bidrager til ledelsen fx af et energiselskab er man nødt til at have for øje, hvordan vi overhovedet forstår og forholder os til energi. Mange spørgsmål synes at være vævet sammen. Det driftsmæssige og det politiske er blevet uskelneligt. Skoleledelsens opgave er ikke længere at drive en skole inden for en på forhånd givet ramme. Opgaven går ud på at skabe skolen samtidig med, at man driver den: Hvad kan en skole være i en fremtid, man endnu ikke kender og i et krydspres mellem mange hensyn og interesser. Går man et skridt opad i hierarkiet i kommunen eller i staten bliver ledelsesopgaven at skabe de betingelser, under hvilket organisationer selv kan skabe sig selv i en konstant undersøgelse af, hvad fremtiden måske kan byde på.

Tre forhold man tidligere kunne lade som om var givne synes nu hele tiden på spil:

Det er ikke længere givet, hvorfra man skal betragte noget som et problem. Hvad man får øje på som et problem afhænger af det blik vi anlægger og af den kommunikative logik, der styrer vores måde at snakke om noget på. Det er ikke længere givet, hvornår der skal anlægges et økonomisk, et retsligt, et politisk, et omsorgsmæssigt eller et helt andet blik. Og disse brydes konstant i vores organisationer. Man ser kun blindheden i de andres blikke, ikke i sit eget.

Det er ikke længere givet, hvilket tidshorisont man arbejder med. Tidligere kunne man klart adskille planlægning fra operationelle beslutninger. Planlægning prøvede at skue længere ud i fremtiden. Operationelle beslutninger har blik for den aktuelle fremtid. I dag er strategi, planlægning og beslutning vævet sammen. Alt skal på én gang være på lang sigt og på kort sigt. Når nye supersygehuse bygges tegnes de ikke kun med sigte på aktuelle behov eller på kendte fremtidige behov. De tegnes med sigte på en ukendt fremtid. Arkitekterne taler om fremtidens fremtid. På den ene side er man nødt til at træffe nogle beslutninger her og nu. På den anden ved man, at præmisserne for beslutningerne hurtigt ændres og forældes, og derfor ønsker man at udsætte dem til senere. Der er som aldrig før spændinger mellem forskellige tidsperspektiver.

Det er ikke længere givet, hvem man er. Identitet er på spil i det ledelsesmæssige arbejde. Det gælder både netværkets, organisationens og individernes identitet. Hvis energiselskabet vælger at sige, at fremtiden ikke ligger i fossile brændstoffer, så er det ikke kun et sagligt spørgsmål. Det peger tilbage på selskabets identitet, og det bliver tydeligt, at noget der tidligere stod centralt ikke længere flugter med selskabets nye identitet. Det rammer også de ansatte og deres identitet. Kemmingeniøren med speciale i helt bestemte fossile brændstoffer, så sig før i toppen af det sociale hierarki. Vedkomne var virksomhedens fremtid. Nu er vedkomne en dinosaur, der er under afvikling. Medarbejdere har ikke længere faste pladser og roller. De skal konstant arbejde på at melde sig ind i på en arbejdsplads, der hele tiden er på vej et andet sted hen. Det skaber stærke affektive processer, som udfordrer betingelserne for ledelse.

Tre kompetencemål

Politisk kommunikation og ledelse har tre overordnede kompetencemål, som systematisk opbygges i undervisningen:

lagttagelseskompetence; evnen til at analysere politik, kommunikation og ledelse i flerstemmede organisationer og at levere præcise diagnoser og problemudpegninger ud fra bevidste teoretiske forudsætninger.

Handlekompetence; evnen til at opbygge, rådgive om og tilrettelægge strategisk kommunikation og ledelse, herunder at formulere beslutningspræmisser og gøre andres selvstyring til forudsætning for styring i konkrete situationer og ikke mindst evnen til tage ansvar i en sammenhæng der virker kompleks, uklar og kaotisk.

Refleksionskompetence; evnen til at kunne tænke i og skifte mellem forskellige perspektiver, herunder at kunne identificere og vælge viden under den forudsætning, at viden altid er viden i et perspektiv.

Hvordan udvikles kompetencerne?

Uddannelsen forfølger hvad vi kalder et "progressionsnarrativ". Det betyder, at hvert semester har indbygget en klar fortælling, hvis forløb og afsnit består af de enkelte uddannelseselementer. Det gør det muligt for os at have et komplekst uddannelsesprogram på et meget højt niveau samtidigt med, at både undervisere og studerende hele tiden ved, hvor i fortællingen de er og hvad de spiller ind i.

Vi veksler mellem forelæsninger, øvelser, workshops og projektarbejde, hvor projektarbejdet er det som binder sløjfen om alle elementerne og giver den enkelte studerende muligheden for i samarbejde med andre at danne sin egen profil i profilen.

Vi lægger vægt på, at der ikke skal vælges mellem teori- og praksisorientering. Det handler om at gå på to ben. Vi ser teorier fra et performance perspektiv. Teorier gør! Teorier er programmer for iagttagelse og udtrykker i den forstand en praksis. Hvis ikke teori og analysestrategier sættes på spil i konkret praksis og empiri har de ingen værdi.

Det er for PKL's pædagogik afgørende at have repræsentanter for en stor variation af bacheloruddannelser. På PKL ses denne variation som en ressource af forskellige blikke og logikker som kan bringes i spil i undervisningen, ikke mindst når der undervises i forskellige

kommunikationslogikker og deres brydninger i organisation og ledelse. Der skal her bemærkes at både politik, kommunikation, ledelse og sociologi er adgangsgivende fagområder til PKL.

Opbygning

PKL er en toårig kandidatuddannelse, der består af i alt 4. semestre.

Første semester handler om "flerstemmet ledelse", dvs. om hvordan blikke og kommunikative logikker brydes og kobles i organisation og ledelse. Alle fag byder ind på denne problematik. Første fag er "Introduktionskursus for Politisk Kommunikation og Ledelse". Dette løber den første uge og udgøres af en bouillonterning af hele uddannelsen. Formålet er, at give de studerende en god fornemmelse af, hvad hele studiet går ud på. Det er derfor et intenst kursus, men alt gentages og udbygges i senere undervisning. Herefter kommer tre kurser plus et semesterprojekt: 1) "Metode og analysestrategi I" leverer analysestrategier som kan anvendes til at undersøge flerstemmet ledelse, herunder hvordan man identificerer og analyserer forskellige kommunikationslogikker. Dette kursus løber igennem det meste af første semester. 2) "Samfundets kommunikative differentiering" introducerer til teorier om, hvordan samfundet er splittet op i forskellige felter eller systemer. Det præsenterer og analyserer desuden en række kommunikative logikker som fx rettens, ansvars, magtens, pengenes og gavegivningens logikker. 3) "Organisation og ledelse som kommunikation" efterfølger kurset om kommunikationslogikker. Med fokus på organisation og ledelse som kommunikation kommer vi til at se det tidligere kursus i et nyt lys. Vi kan nu se, hvordan organisation bliver en form eller en arena, hvori logikker brydes, kobles eller afkobles. 4) Det hele samles op i et "Projekt om ledelse i den flerstemmede organisation", hvor teorier og analysestrategier sættes på spil i forhold til konkrete empiriske praksisser, som vælges af de studerende i grupper.

Andet semester handler om "strategier af anden orden". Hermed mener vi strategier, der retter sig mod at ændre selve de strategiske betingelser for organisationen. Vi har atter fire kurser plus et semesterprojekt: 1) "Metode og analysestrategi II" leverer analysestrategier som kan anvendes til at undersøge anden ordens strategier. Dette kursus løber - ligesom på første semester - igennem det meste af andet semester. 2) "Magt og kommunikation" tilbyder forskellige diskursteoretiske forståelser af strategier af anden orden. Vi undersøger forskellige magtbegreber og hvad de åbner af forståelsesmuligheder i forhold til strategiske kampe og processer. 3) "Teknologi og ledelse" tager afsæt i, at definitionsmagt ikke kun udøves diskursivt. Verden formes gennem teknologier og værktøjer i bredeste forstand. Det gælder om at se det strategiske og politiske i formningen af teknologier, f.eks. dialogteknologier, der former forholdet mellem forvaltning og borger, eller digitale teknologier, der former hvad organisationen oplever som styrbart. 4) "Refleksiv intervention og kommunikation" tager det tidligere kursus et skridt længere ved at undersøge, understøtte og træne de studerende i at bruge alt, hvad de hidtil har været præsenteret for i et interventionsperspektiv. Hvordan kan man tænke og bedrive intervention, hvis vi antager, at al styring går henover selvstyring? Hvordan bevæger vi os fra at analysere strategier af anden orden til udøve dem? 5) Andet semester samles op i et "Projekt om refleksiv ledelse og strategisk kommunikation", hvor studerende i grupper sætter teorier og analysestrategier på spil i selvvalgte konkrete empiriske praksisser.

Tredje semester muliggør en specialisering for den enkelte studerende i form af valgfag, udveksling og projektorienterede forløb. CBS udbyder en stor variation af valgfag, men det er også muligt at tage valgfag på andre universiteter i Danmark og udlandet, fx på internationalt udvekslingsophold. Det er en mulighed for at forme din egen profil i profilen. Nogle studerende vælger valgfag, der ligger fint i forlængelse af PKL. Andre, som ikke har taget deres bachelor på CBS, er måske nysgerrige på, hvordan 'klassiske' CBS kurser ser ud. Projektorienterede forløb giver mulighed for at afprøve PKL's teoretiske og analytiske perspektiver på en professionel praksis, den studerende selv bidrager til ved et praktikophold i en virksomhed eller organisation. Sådanne forløb kan også danne grundlag for dataindsamling til brug for den afsluttende kandidatafhandling. Vi hjælper gerne med rådgivning om dine valgmuligheder på 3. semester.

Fjerde semester afslutter PKL med kandidatafhandlingen.

Muligheder undervejs i uddannelsen

I løbet af 3. semester har du mulighed for et projektorienteret forløb, hvor du kombinerer teori og praksis, og lærer at iværksætte dine analytiske evner. Forløbet består af praktik i en virksomhed/organisation efterfulgt af en afsluttende rapport, hvor du lærer, hvordan det tillærte PKL-blik kan anvendes direkte på organisationer.

Oversigt over uddannelse

1. semester	2. semester	3. semester	4. semester
Introduktionskursus for Politisk Kommunikation og Ledelse (2,5 ECTS)	Teknologi og ledelse (5 ECTS)	Valgfag / Projektorienteret forløb / Udveksling (30 ECTS)	Speciale (30 ECTS)
Samfundets kommunikative differentiering (10 ECTS)	Magt og kommunikation (5 ECTS)		
Metode og analysestrategi I og II (15 ECTS)			
Projekt om ledelse i den flerstemmede organisation (5 ECTS)	Projekt i refleksiv ledelse og strategisk kommunikation (7,5 ECTS)		
Organisation og ledelse som kommunikation (5 ECTS)	Refleksiv intervention og kommunikation (5 ECTS)		